



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

## Universitätsbibliothek Paderborn

**Francisci Baconi Baronis de Verulamio, Vice-Comitis S.  
Albani, Summi Angliæ Cancellarii, Opera omnia, Quæ  
extant: Philosophica, Moralia, Politica, Historica ...**

**Bacon, Francis**

**Francofvrti ad Moenvm, 1665**

XLVI. De Clientibus, Famulis, Et Amicis.

**urn:nbn:de:bvb:12-bsb10497643-5**

cum inferiore; aut in rebus, quas extremis tantum digitis tangere cōvenit, in quibus oculus loquentis, in vultum & gestum alterius intentus, monere possit, quousque procedere liceat; & generaliter, quando libertatem quis sibi retinere cupit, vel dicendi, vel interpretandi ea quæ dixerit. In tractando per alios, cautius & melius fuerit, eos eligere qui simplicioris sunt ingenii; quos probabile est, illa, quæ in mandatis habent, executuros, & successum rei fideliter narraturos: quam eos, qui ex aliorum negotiis aliquid in se honoris aut utilitatis transferre callidi sunt, atque ea, quæ referent, verbis emollient, ut impense placeant. Tales etiam adhibe, qui *negotio*, cui præficiuntur, faveant; id enim industriam acuit: atque insuper tales, qui cum re, quam tractant, congruitatem quædam habent: veluti, audaces ad exostulandum; blandos ad persuadendum; astutos ad observandum & rimandum; protervos, & paulo absurdiores, ad res, quæ aliquid iniqui habent, transigendas. Tales etiam adhibe, qui in *Negotiis* tuis antea tractandis, felices fuerunt, & obtinuerunt: Hoc enim confidentiam parit; & omnem lapidem movebunt, quo veluti præscriptionem tueantur. Melius fuerit, hominem cum quo *negotiaris*, primo leviter degustare, & quasi ex longinquo, quam ab initio summam rei proponere; Nisi forte in animo sit, brevi illum aliqua quæstiuncula irretire & opprimere. Præstat cum illis *negotari*, qui in ambitu sunt, quam cum illis, qui desideria sua sunt adepti. Si cum alio sub conditione *negotiaris*, prima veluti occupatio, aut possessio votorum, in præcipuis numeranda: Id autem cum ratione postulare nequis, nisi aut natura rei talis sit, quæ præcedere debeat; aut alteri commode infinuare possis, illum opera tua in aliis ulurum; aut denique habearis ipse pro homine in primis integro & verace. Omnis *Negotiatio* eo spectat: aut ut *detegat* aliquid; aut ut *efficiat*. *Detegunt* se homines, vel animum suum communicando; vel cum ira commoti sunt, nec se bene cohibere sciunt; vel cum ex improvviso opprimuntur; vel cum necessitate quadam adiguntur, non habentes quod prætexant. Si quem ad *nutum* fingere cupias, ut inde *efficias* aliquid; ut inclinationes & mores ejus bene cognoscendi, ut eum manu ducas; aut fines ejus percipiendi, ut suadeas; aut infirmitates ejus, & ea quibus obnoxius est, exploranda, ut terreas; aut denique amici ejus, qui plurimum apud eum valent, conciliandi, ut eo modo regere possis. In *tractando* cum callidis & dolosis, verbis eorum minime credendum, nisi fines & intentiones eorum habeas verborum interpretes; Quin & optimum fuerit, pauca apud illos loqui, & quæ minime expectant. In rebus quibuscunque difficilioribus non expectandum, ut quis simul & seriatim, & metat sed præparatione opus est, ut per gradus maturescant.

## XLVI.

## DE CLIENTIBUS, FAMULIS, ET AMICIS.

**C**lientes sumptuosi minime admittendi; ne dum quis caudæ pennas adauget, alarum pennas præcindat. Eos autem sumptuosos intelligo, non solum qui impensis gravant sed etiam qui petitionibus molesti & importuni sunt. *Cientes* communes, conditiones alias expectare non debent, extra favorem, commendationem, si opus sit, &

ab injuria protectionem. *Cientes* autem & *Amici factiosi*, adhuc magis vitandi, qui alicui se applicant, non tam ex amore ipsius, cui famulantur; quam ex odio versus alium concepto. Unde sæpenumero sequitur animorum illa abalienatio, quam videre inter potentiores. Similiter, *Cientes* illi gloriosi, qui in hoc incumbunt, ut loco buccinarum sint, ad laudes eorum resonandas, quibus famulantur, haud parum nocent: etenim negotia futilitate sua corrumpunt; tum vero honorem Domini sui (si quis vere rem reputet) exportant, & mercem invidia involunt. Est & aliud genus *Cientium* prorsus periculofum; qui nil aliud quam Speculatores sunt, & secreta familia rimantur; ac rursus aliorum auribus insulurrant. Attamen hujusmodi homines, apud Dominos suos, sæpenumero in fumo pretio habentur; siquidem officiosi sunt, & susurros fere commutant. *Cientele* hominum Ordinis cujuspiam, si ejusdem cum *Patrono* Ordinis sint, (veluti militum versus illi, qui præfecturam in bellis gessit, & hujusmodi,) semper pro re decora habitum est, & in bonam partem acceptum, etiam in *Monarchis*; modo absit pompa nimia, & popularitas. Verum *Cientela* omnium maxime honorifica, ea est, Ut quis *Patronum* se profiteatur, eorum qui virtute & meritis clarent, cujuscunque Ordinis sint, vel Conditionis. Attamen ubi nulla insignis cernitur in meritis dissimilitudo, præstat mediocribus patrocinari, quam eminentioribus. Atque insuper, si verum omnino dicendum sit, in seculis aliquanto corruptioribus, homines indultrii & fatagentes, usui magis sunt, quam vera virtute præditi. Certè in imperando, optimum est, ejusdem gradus Subditos pari comitate tractare; Paucos enim immensa gratia prosequi, ipsos magis insolentes, reliquos malevolos efficiet; quandoquidem Ordinis paritas æquas gratiæ conditiones, tanquam ex debito, poscit. Verum è contra, in iis, quæ favoris meriti sunt, prodest cum defectu afficere; Nam eos, qui benignius tractantur, impense gratos reddet, ceteros imprimis officiosos: Neque de hoc merito conqueratur quispiam; cum omnia ex gratia, non ex debito, prodeant. Recte cavetur, ne sub iniitiis immoderatus aliquem favore prosequaris; Nam quæ tractu temporis sequentur, vix istis iniitiis respondere possunt. Fingi, (quod ajunt) & regis, ab *Amico* aliquo, tutum non est: Etenim mollietiam quandam animi prodit: Tum vero convitiis & scandalo occasionem præbet: Plurimi enim, qui nos ipsos immediate non perstrinxissent, *Amicum* illum nostrum contumeliis afficere non verebuntur; atque eo modo honorem nostrum vulnerabunt. Attamen, plurimum potestati subijci, & veluti in partes distrahi, adhuc pejus; Hoc enim nos reddet postrema (ut nunc loquuntur,) editionis, & plenos inconstantia. Deliberare cum *Amicis* aliquot paucis, honorabile sane & utile; *Spectatores* enim sæpenumero plus vident, quam *Lusores*. Atque (ut Adagio dicitur) *Vallis optime collem monstrat*. *Amicitia* vera in Orbe, rara admodum; & minime omnium ea quæ inter æquales: quod genus apud veteres celebrari solbat. Si qua est, ea reperietur inter superiorem & inferiorem: fortunæ quorum, altera alteram comprehendere possint.